

Olimpiad Linguistik Asia Pasifik Ketiga

28 Mac – 11 April 2021

Soalan

- Dengar dan ikut arahan pegawai pertandingan.
- Pertandingan ini berlangsung selama lima jam. Set soalan mengandungi lapan halaman dan lima soalan. Anda boleh menyelesaikan soalan dengan sebarang cara.
- Anda tidak dibenarkan menggunakan sebarang peranti elektronik, bahan bertulis atau bercetak, atau sumber informasi luaran lain ketika pertandingan.
- Jika anda mempunyai sebarang pertanyaan tentang soalan, angkat tangan anda dan tanyakan kepada pengawas pertandingan. Pengawas pertandingan akan merujuk kepada juri sebelum menjawab.
- Syarat untuk menulis jawapan
 - Jangan ulang semula pernyataan dalam soalan.
 - Tuliskan jawapan kepada setiap soalan menggunakan helaian kertas berbeza.
 - Gunakan hanya muka hadapan kertas jawapan.
 - Pada setiap helaian kertas, tuliskan nama anda, nombor soalan, dan turutan halaman untuk soalan tersebut, contohnya:

Nama	...
Soalan #	5
Halaman #	1 / 3

Nama	...
Soalan #	5
Halaman #	2 / 3

Nama	...
Soalan #	5
Halaman #	3 / 3

(bermaksud helaian pertama, kedua, dan ketiga, dari tiga helaian untuk soalan kelima.)

Jika tidak, hasil kerja anda mungkin akan tersisih atau terpisah.

- Melainkan dinyatakan sebaliknya, anda perlulah menerangkan setiap atau peraturan yang anda kenalpasti dalam data. Jika tidak, jawapan anda tidak akan diberi markah penuh.

Soalan-soalan pertandingan mestilah tidak dihebahkan sehingga soalan-soalan tersebut dipaparkan dalam laman rasmi APLO <https://aplo.asia>. Jangan hebahkan atau bincangkan soalan-soalan secara atas talian sehingga tarikh tersebut.

Soalan 1 (20 markah). Berikut ialah beberapa ayat dalam bahasa Pitjantjatjara dan terjemahannya yang mungkin dalam bahasa Malaysia:

1. **emanuellu mamaku canamma nammu nalku-nu**
Emanuel telah memakan mereka (JAMAK) punya telur untuk ayah.
2. **maluṅṅu canapa nalku-napi**
Kanggaru memakan mereka (JAMAK).
3. **mamaku papangu nupalimma mariapa ilunta-nu**
Ayah punya anjing telah membunuh Maria untuk kamu semua (DUAAN).
4. **nali nuramma pica-nu**
Kita (DUAAN) telah datang untuk kamu semua (JAMAK).
5. **nanaṅa nuramma mukuri-nu**
Kita (JAMAK) telah menyukai kamu semua (JAMAK).
6. **nanaṅa papaku nupcu ilunta-nu**
Kita (JAMAK) telah membunuh anjing punya ibu.
7. **nupcuku malu nalimma ciciku paka-napi**
Ibu punya kanggaru berlari untuk kita (DUAAN) punya kanak.
8. **nupcuku mama canamma mukuri-napi**
Ibu punya ayah menyukai mereka (JAMAK).
9. **nuntu nanaṅamma papaku mukuri-napi**
Kamu menyukai kita (JAMAK) punya anjing.
10. **nuntu pulamma mama na-nu**
Kamu telah melihat mereka (DUAAN) punya ayah.
11. **pula mamaku malu u-ni**
Mereka (DUAAN) memberi ayah punya kanggaru.
12. **naomipa pica-nu**
Naomi telah datang.
13. **naomilu canapa ilunta-napi**
Naomi membunuh mereka (JAMAK).
14. **cici maluku mukuri-nu**
Kanak telah menyukai kanggaru.
15. **ciciku nupcuṅṅu nupalipa na-ni**
Kanak punya ibu melihat kamu semua (DUAAN).

(bersambung di halaman seterusnya)

(a) Terjemahkan kepada bahasa Malaysia:

16. **emanuelŋa pica-ŋi**

17. **ŋanaŋamma cici naomiku ŋammuku mukuri-ŋapi**

(b) Terjemahkan kepada bahasa Malaysia dalam semua cara yang mungkin:

18. **pula ŋuntumma mamaku papa ŋa-ŋu**

(c) Terjemahkan kepada bahasa Pitjantjatjara:

19. *Naomi datang untuk Emanuel.*

20. *Kamu semua (JAMAK) telah berlari untuk kita (JAMAK).*

21. *Kamu menyukai kita (DUAAN).*

22. *Anjing telah menyukai Emanuel.*

23. *Anjing punya kanggaru melihat kamu semua (JAMAK).*

24. *Maria telah memberi kamu punya telur untuk anjing.*

△ Bahasa Pitjantjatjara adalah sejenis bahasa Western Desert, yang tergolong dalam kumpulan Pama–Nyungan. Ia dituturkan oleh kira-kira 3,125 orang di dalam di Australia Tengah.

l, **ŋ**, **ŋ** dan **ŋ** ialah huruf-huruf konsonan. (Ambil Perhatian: **l** ≠ **l**; **n** ≠ **ŋ** ≠ **ŋ** ≠ **ŋ**.)

DUAAN = dua orang; JAMAK = lebih daripada dua orang.

Emanuel, *Naomi* dan *Maria* ialah nama-nama manusia.

—Vlad A. Neacșu

Baki halaman ini sengaja dikosongkan.

Soalan 2 (20 markah). Berikut ialah beberapa perkataan dalam bahasa Cushillococha Ticuna dan terjemahan bahasa Malaysia:

'ka ¹ a ⁵ ti ³	daun pokok ka ¹	'ti ² ?e ¹ a ¹ ne ¹	taman ubi kayu
'ku ⁴³ te ⁴ e ³ ja ¹	kakak perempuan suami kamu	'to ¹ ?tji ⁵ ru ¹	pakaian monyet malam
'ku ⁴³ ?a ¹	mulut kami	'to ¹ ?o ¹	mulut yang satu lagi
'ku ⁴³ ?u ⁴ ne ¹	seluruh tubuh kamu	'to ¹ ?o ⁵ tji ¹	memang seekor monyet malam
na ⁴ 'me ⁴³ ?e ⁵ tji ¹	ia adalah sangat bagus	'tfau ¹ ?tji ⁵ ru ¹	pakaian saya
na ⁴ 'bu ³ ?u ¹ ra ¹	ia adalah agak tidak matang	'tjo ¹ ?ma ¹ ne ¹	batang pokok isteri saya
'to ⁵ ne ¹	batang pokok monyet malam	'tjo ¹ me ⁴ na ² ?ā ²	tongkat saya
	'to ¹ bi ²		makanan berkanji yang satu lagi
	'tjo ¹ pa ³ ti ⁴		kuku jari saya
	'tfau ¹ e ³ ja ¹ te ⁴		suami kakak perempuan saya
	na ⁴ 'tji ¹ bi ²		makanan berkanjinya adalah sedap
	na ⁴ 'tjo ⁵ o ¹ ne ¹ ?i ¹ ra ¹		tamannya adalah agak putih
	'no ³ ?o ¹ a ¹ ne ¹		tempat di mana ada banyak no ³ ?o ¹

(a) Apakah terjemahan 'no³ ?o¹ a¹ ne¹ secara harfiah?

(b) Terjemahkan kepada bahasa Malaysia: (c) Terjemahkan kepada bahasa Cushillococha Ticuna:

1. 'ka ⁵ ne ¹	7. ia adalah agak sedap
2. na ⁴ 'tjo ¹ o ⁵ ti ³	8. pakaiannya adalah sangat putih
3. 'no ³ ?o ¹ ?i ⁵ tji ¹	9. seluruh tubuh suami saya
4. 'to ¹ o ¹ ne ¹	10. makanan berkanji saya
5. 'to ¹ ?o ⁴ ne ¹	
6. 'tfau ¹ ne ¹	

△ Bahasa Cushillococha Ticuna adalah sejenis bahasa Ticuna, yang merupakan sebuah bahasa terasing. Ia dituturkan oleh kira-kira 7,000 orang di dalam di Peru.

tj, j, η dan ? ialah huruf-huruf konsonan. i ialah huruf vokal. au adalah diftong; anggapnya sebagai huruf vokal. Tanda □ menunjukkan bahawa suku kata berikutnya diberi tekanan. 1, 2, 3, 4, 5 dan 43 menunjukkan nada suku kata sebelumnya.

Nada: rendah = 1 < 2 < 3 < 4 < 5 = tinggi; 43 = 4 ↘ 3.

Tilde di bawah huruf vokal (contohnya a) menunjukkan suara yang berderit (sejenis pembunyian yang sering dianggap bernada rendah dan “kasar”). Tilde di atas huruf vokal (contohnya ā) menunjukkan suara hidung.

Monyet malam ialah sejenis monyet. Ubi kayu ialah tumbuhan berkayu yang berasal dari Amerika Selatan. Pokok ka¹ ialah sejenis pokok buah. no³ ?o¹ ialah sejenis ikan. —Tsuyoshi Kobayashi

Soalan 3 (20 markah). Ini ialah empat perwakilan berbeza untuk sesuatu nombor:

Bahasa Somali (Tulisan Latin)	toddoba iyo sagaashan
Bahasa Somali (Tulisan Osmanya)	ጥከዐዐከሣ ሰይከ ዕድገድ
Angka-angka Osmanya	ሀጋ
Angka-angka Arab	97

Berikut adalah sepuluh persamaan aritmetik yang ditulis menggunakan empat jenis sistem di atas, dengan beberapa bahagian dibiarkan kosong. Kesemua nombor di dalam persamaan-persamaan tersebut adalah integer.

- [1] $\text{፩፻፵፱፻፲} + \text{ጋ} = ፻፵$
- [2] $\text{፸} \times \text{siddeed boqol} = ፶፻፵፵$
- [3] $\text{፻፻} \times \text{አጠሣ ሰይከ ጥከሣ፻፵} = ፻፻፻$
- [4] $\text{አጠካ} + \text{sagaal iyo sagaashan} = \text{boqol}$
- [5] $\text{፻፻} \times \text{፻፻፻፻፻፻} = \text{፸} \times \boxed{\text{A}}$
- [6] $\text{ከ} \times \boxed{\text{B}} = \text{፻፻፻ ሰይከ አከፊ፻፻፵}$
- [7] $\text{፻፻፻ ሣክጅከቤ ሰይከ ፻፻፻ ሰይከ ዕፃዐዐሠ፻፻፻} \times \text{፲፲፮} = \text{rug}$
- [8] $\text{ዕድገቤ} \times \boxed{\text{C}} = \text{ሣክጅከቤ} + \text{koob iyo toddobaatan}$
- [9] $\text{ዕፃዐዐሠዐ ሣክጅከቤ ሰይከ ቤፃጠዐ፻፻፻} = \text{፻፻ሀ} + \text{lix boqol iyo koow}$
- [10] $\text{ቤ፻ሣከ አፈ፻ ሰይከ አጠሣ ሰይከ ቤ፻ሣ፻፻፻፻፻፻} = 2021 = \boxed{\text{D}}$

(a) Isikan tempat kosong (A–D) dalam angka Osmanya.

(b) Tuliskan persamaan [1–9] dalam angka Arab.

(c) Tuliskan dalam Bahasa Somali (Tulisan Latin):

E. 401 F. *፸፬፻፲* G. *አፈ፻ ሰይከ ሣክጅከቤ ሰይከ ዕከዐዐከ፵*

(d) Tuliskan dalam Bahasa Somali (Tulisan Osmanya):

H. 71 I. *ሀ፻፵፶* J. *saddex iyo afartan*

(!) Penjelasan tambahan selain jawapan-jawapan adalah tidak diperlukan dan tidak akan ditanda.

⚠ Bahasa Somali adalah tergolong dalam cabang Cushitic dalam rumpun bahasa Afro-Asiatic. Ia dituturkan oleh kira-kira 1,600,000 orang di dalam di Afrika Timur, terutamanya di Somalia dan Djibouti.

Skrip Osmanya adalah sistem tulisan yang dicipta antara tahun 1920 dan 1922 untuk mentranskripsikan bahasa Somalia. Pada tahun 1961, ia telah diiktiraf sebagai salah satu tulisan rasmi oleh kerajaan Somalia. Kini, ia kebanyakannya telah digantikan dengan tulisan Latin.

—Minkyu Kim

Soalan 4 (20 markah). Berikut ialah beberapa bentuk kata kerja dalam bahasa Hdi dan terjemahan bahasa Malaysia:

yaka	<i>kamu lahirkan ia</i>	ɗɗaddɗaka	<i>kamu telah jatuh</i>
ɗɗifaxən	<i>mereka sembunyikan ia</i>	ksiksaxən	<i>mereka telah menangkap saya</i>
kakati	<i>saya bantu mereka</i>	ɓaɓadzaɓaɓadza	<i>mereka telah jadi basi</i>
ɗadamu	<i>kita jatuh</i>	ɗɗifaghadifa	<i>ia telah menyembunyikan kamu</i>
katakata	<i>ia telah mambantu ia</i>	kakatamukakata	<i>ia telah mambantu kita</i>
ɗɗɗifaka	<i>kamu sembunyikan mereka</i>	yiyaxən	<i>mereka telah melahirkan saya</i>
sana	<i>mereka tahu</i>	kasakuni	<i>kamu semua tangkap mereka</i>
ghali	<i>saya curi ia</i>	yaya	<i>ia lahirkan mereka</i> <i>/ ia telah melahirkan ia</i>

(a) Terjemahkan kepada bahasa Malaysia:

1. **ksaghaksi**
2. **kakataghunikakatamu**
3. **katakataxən**
4. **ɓadza**

(b) Terjemahkan kepada bahasa Hdi:

5. *ia telah menangkap kamu semua*
6. *kita sembunyikan ia*
7. *mereka telah jatuh*
8. *mereka telah melahirkan mereka*
9. *kamu telah mencuri mereka*
10. *saya telah tahu*

△ Bahasa Hdi adalah tergolong dalam cabang Chadic dalam rumpun bahasa Afro-Asiatic. Ia dituturkan oleh kira-kira 29,000 orang di dalam di Cameroon dan Nigeria.

x dan **gh** adalah konsonan yang disebutkan menggunakan bahagian lidah yang sama dengan **k**. **ɓ**, **ɗ**, **dz** dan **y** ialah huruf-huruf konsonan. **ə** ialah huruf vokal.

Bahasa ini mempunyai dua nada, tetapi perkara ini tidak dipertimbangkan dalam soalan ini, supaya lebih mudah.

—Chih-Chun Wang

Baki halaman ini sengaja dikosongkan.

Soalan 5 (20 markah). Berikut ialah beberapa ayat dalam bahasa Sandawe dan terjemahan bahasa Malaysia:

1. **!ʔinéysù kòŋkòrisà xéʔéwáá**
Seorang pemburu (F) telah membawa ayam-ayam jantan.
2. **thíméysù kókósà ll'èésú**
Seorang tukang masak (F) telah membuang kulit seekor ayam betina.
3. **múk'ùmè kókó xéʔéwáátshú**
Seekor lembu betina tidak membawa ayam-ayam betina.
4. **kòŋkòrì múk'ùmèʔà khàású**
Ayam-ayam jantan telah memukul seekor lembu betina.
5. **!ʔinéysò k'ámbà khàáyétshógé**
Nampaknya pemburu-pemburu tidak memukul seekor lembu jantan.
6. **thíméy !ʔinéy xééyétshèégé**
Nampaknya seorang tukang masak (M) tidak membawa seorang pemburu (M).
7. **!ʔinéysò kókógéʔà ll'èésú**
Nampaknya pemburu-pemburu telah membuang kulit seekor ayam betina.
8. **!ʔinéysò kókóʔà khăʔáwáá**
Pemburu-pemburu telah memukul ayam-ayam betina.
9. **kòŋkòrì !ʔinéyà xééyé**
Seekor ayam jantan telah membawa seorang pemburu (M).
10. **thíméysù kókó khăʔáwáátshúgé**
Nampaknya seorang tukang masak (F) tidak memukul ayam-ayam betina.
11. **!ʔinéy thíméysògèà khàáʔín**
Nampaknya seorang pemburu (M) telah memukul tukang-tukang masak.
12. **!ʔinéysò thíméysò ll'èéʔíntshó**
Pemburu-pemburu tidak membuang kulit tukang-tukang masak.
13. **kòŋkòrì !ʔinéysò xééʔíntshó**
Ayam-ayam jantan tidak membawa pemburu-pemburu.
14. **thíméy kòŋkòrì khăʔáwáátshèé**
Seorang tukang masak (M) tidak memukul ayam-ayam jantan.

Di bawah ialah beberapa perkataan lagi dalam bahasa Sandawe dan terjemahan bahasa Malaysia:

ŋ!àméy — tukang besi (M);

bálóó — gembala;

théká — harimau bintang (jantan/betina).

(bersambung di halaman seterusnya)

(a) Terjemahkan kepada bahasa Malaysia:

15. thíméy kòṅkórìgèà ll'èéyé
16. ṅ!àméysù thíméysùsà xéésú
17. k'ámbà théká khàásútshógé
18. múk'ùmè !'inéysòsà bálóó?íṅ

(b) Terjemahkan kepada bahasa Sandawe:

19. *Tukang-tukang masak telah menggembala ayam-ayam betina.*
20. *Nampaknya seorang tukang besi (F) tidak membuang kulit harimau-harimau bintang.*
21. *Seekor harimau bintang betina tidak menggembala seekor ayam jantan.*
22. *Nampaknya seekor lembu jantan tidak membawa tukang-tukang masak.*
23. *Nampaknya seorang pemburu (M) telah membawa tukang-tukang besi.*

△ Bahasa Sandawe adalah sebuah bahasa terasing. Ia dituturkan oleh kira-kira 60,000 orang di dalam di wilayah Dodoma di Tanzania.

x, th, tsh, kh, k', ṅ, ṅ!, ʔ, !' dan **ll'** ialah huruf-huruf konsonan. Tanda □, □, □ masing-masing menunjukkan nada rendah, tinggi, dan menaik (rendah ↗ tinggi). Bulatan di bawah huruf vokal (contohnya **ḡ**) menandakan huruf vokal yang tidak dibunyikan.

M = maskulin (lelaki); F = feminin (perempuan).

—Shen-Chang Huang

Ketua Editor:

- Rujul Gandhi

Editor-editor:

- Shinjini Ghosh
- Shen-Chang Huang
- Minkyu Kim (editor teknikal)
- Tsuyoshi Kobayashi
- Yuyang Liu
- Vlad A. Neacșu
- Aalok Sathe
- Chih-Chun Wang
- Jaeyeong Yang
- Yung-Jui Yao

Teks Bahasa Malaysia:

- Khairul Anwar Mohamad Zaki

Rakan Kerjasama Luar:

- Hoju Cha
- Tung-Le Pan
- Hansol Pi
- Henry Wu

Selamat Menjawab!